

KLIMATA PĀRMAIŅU RADĪTIE RISKI NOZARĒS *BŪVNIECĪBA*

Klimata pārmaiņu radīto **fizisko risku** kategorijas

Nokrišņu izraisīti plūdi

Appludinās būvlaukumu, pagrabus un inženiertehniskās komunikācijas, radot dīkstāves un izmaksu pieaugumu.

Gruntsūdeņu līmeņa svārstības

Radīs ēku pamatu sēšanos un kritiskus mitruma bojājumus (hidroizolācijai, konstrukcijām).

Vētras un stiprs vējš

Bojās fasādes un jumtu segumus, kā arī radīs augstus drošības riskus būvlaukumā (sastatnēm, celtniem, pagaidu konstrukcijām).

Sausums/ūdens pieejamības svārstības

Būtiski paātrinās materiālu degradāciju (izraisot mikroplaisas, apdares bojājumus un segumu plaisāšanu).

Karstuma viļņi

Izraisīs iekštelpu pārkaršanu (komforta prasību neizpilde) un darbinieku karstuma stresu (ietekme uz darba drošību un grafikiem).

Klimata pārmaiņu radīto **sistēmisko risku** kategorijas

Elektroapgādes un telekomunikāciju traucējumi

Vētru, apledojuma vai plūdu dēļ aptur darbus, jo nav pieejamas kritiskās sistēmas (IT, uzraudzība, piekļuve, drošība).

Transporta un infrastruktūras traucējumi

Plūdi, sniegs un apledojums radīs piegāžu kavējumus, smagās tehnikas dīkstāvi un līgumsodus.

Materiālu piegādes ķēdes traucējumi

Globāli vai lokāli traucējumi (pieejamība un cenas), īpaši 'kritiskajiem' būvmateriāliem, pilnībā apstādinās projektus.

Apakšuzņēmēju kapacitātes trūkums

Kompetences un cilvēkresursu deficīts, kā arī darba drošības neievērošana kļūs par kritisko posmu klimata/ESG prasību izpildei.

Apdrošināšanas riski

Apdrošināšanas seguma un izmaksu kāpums vai pašriskas pieaugums būtiski ietekmēs projektu kopējo ekonomiku.

Klimata pārmaiņu radīto **pārejas** risku kategorijas

Emisiju uzskaites trūkums

Uzņēmuma lielākie emisiju avoti kļūs par šķērsli dalībai konkursos un klientu prasību izpildei, ja nav skaidra samazinājuma plāna.

Fosilo degvielu atkarība būvlaukumā

Paļaušanās uz dīzeļtehniku, ģeneratoriem un pagaidu apkuri radīs strauju izmaksu pieaugumu un konkurētspējas kritumu.

Normatīvais regulējums būvniecības dekarbonizācijai

Prasības pēc zemoglekļa materiāliem (betons, tērauds u.c.) palielinās izmaksas un radīs piegāžu risku.

Energoefektivitātes un pārkaršanas regulējums

Stingrākas projektēšanas prasības (AVK, ēnojums) prasīs jaunas kompetences un palielinās atbildības risku par neatbilstību.

Būvniecības atkritumu prasību pieaugums

Prasības pēc precīzas šķirošanas, pārstrādes un atskaitēm palielinās operacionālās izmaksas, sodus un kavējumus.

Klimata pārmaiņu radīto **reputācijas risku** kategorijas

Zaļmaldināšana

Neprecīzi vai maldinoši apgalvojumi par būvju “zaļumu”, emisijām vai materiālu izcelsmi radīs reputācijas un smagas juridiskas sekas.

Kvalitātes defekti pēc nodošanas

Mitrums, pelējums un slikta iekštelpu gaisa kvalitāte izraisīs strīdus ar pasūtītājiem/īrniekiem un augstas garantijas izmaksas.

Darba drošības incidenti:

Ekstrēmu laikapstākļu (karstuma viļņu, vētru) radīti nelaimes gadījumi būvlaukumā radīs reputācijas un tiesvedību risku.

Projektu kavējumi un izmaksu pārsniegumi

Klimata ietekmju izraisīti kavējumi rezultēsies līgumsodos, publiskos konfliktos un tirgus uzticamības zudumā.

Vides prasību neievērošana

Sabiedrības un pašvaldību pretestība projektiem, kas neievēro klimata prasības, kavēs būvatļauju saņemšanu vai pasliktinās uzņēmējdarbību.

Būvniecības nozares klimata risku matrica

Fiziskie

- Plūdi (būvlaukumu un komunikāciju applūšana)
- Gruntsūdeņu svārstības un pamatu sēšanās
- Vētras un stiprs vējš (celtņi, sastatnes)
- Sasalšanas – atkuššanas cikli (mikroplaisas)
- Karstuma viļņi (pārkaršana, karstuma stress)

Sistēmiskie

- IKT/Elektroapgādes traucējumi (IT, drošība)
- Infrastruktūras traucējumi un tehnikas dīkstāve
- Materiālu piegādes ķēžu pārrāvumi un cenas
- Apakšuzņēmēju kapacitātes deficīts ESG prasību neizpilde
- Apdrošināšanas izmaksu un pašrisku kāpums

Pārejas

- Fosilo degvielu atkarība (dīzeļtehnika, apkure)
- Emisiju uzskaites trūkums unzaudēti konkursi
- Dekarbonizācijas regulējums (zemoglekļa materiāli)
- Energoefektivitātes un ēnojuma prasības
- Atkritumu šķirošanas un pārstrādes prasības

Reputācijas

- Zaļmaldināšanas riski materiālu izcelsmē
- Kvalitātes defekti (mitrums, pelējums)
- Darba drošības incidenti ekstrēmos apstākļos
- Projektu kavējumi, līgumsodi un uzticības zudums
- Sabiedrības un pašvaldību pretestība